

جامعه حسابداران رسمی ایران

فرصتها و تهدیدها

گفتگو با

دکتر مجید قاسمی

رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل بانک پاسارگاد

سپاس

خوشحالیم که دعوت ما را برای گفتگو پذیرفتید. انتقال دیدگاه صاحب نظرانی که تجربه وسیعی در مدیریت حوزه های اقتصادی کشور دارند برای اصحاب حرفه مهم و در پیشرفت حرفه حسابداری سودمند است. امیدواریم چنین فرصتهایی بیشتر تکرار شود.

به احتمال زیاد دیدگاه شما، انتظارهایی بیش از یک گروه از ذینفعان خدمات حسابداری را دربر می گیرد. محور اولین پرسش ما همین نکته است. ذینفعان از خدمات حسابداران رسمی چه اشخاص و گروههایی هستند و انتظارات آنها را چگونه می توان تعریف کرد؟

دکتر قاسمی

نکته مهم این است که حسابداران رسمی مسئولیت بسیار مهمی در مقابل مردم، سهامداران، دولت و بانکها در نظارت بر حفظ سرمایه و داراییهای این افراد در واحدهای اقتصادی و اظهار نظر نسبت به صحت و درستی گزارشگری مالی واحدهای اقتصادی به مردم و دولت دارند و بازوی نظارتی وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی، سازمان بورس و بیمه مرکزی به شمار

دکتر قاسمی

تهدیدهای مهم، اگر تنها به عنوان آنها اشاره کنم عبارتند از: الف- مداخلات و نظارت‌های دولت در اجرای ماده ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم.

ب- تضييع حقوق قانونی جامعه و اعضای آن؛ در برخی موارد قوانین و مقررات موضوعه، حقوقی را برای جامعه حسابداران رسمی و اعضای آن مشخص کرده که این حقوق از سوی برخی دستگاه‌ها تضييع شده است (مانند تعیین حساب‌رسان معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار و موارد مشابه).

پ- انجام وظایفی که تا حدودی به صورت موازی با جامعه حسابداران رسمی ایران به وسیله حساب‌رسان منتخب دیوان محاسبات کشور انجام می‌شود، و

ت- فسادهای مالی و رفتارهای مالی غیراخلاقی. البته فرصت‌های مهمی نیز در دسترس جامعه قرار دارد که عبارت هستند از:

الف- تعداد بیشمار دانشجوین و فارغ‌التحصیلان رشته حسابداری،

ب- اقتصاد رو به بهبود و پیشرفت کشور،

پ- شرایط مناسب اقتصادی و اجتماعی به منظور اصلاح و مشارکت در تدوین قوانین از جمله قانون مالیات‌های مستقیم،

ت- ایجاد بازارهای کار جدید برای حسابداران رسمی،

می‌آیند. وظیفه حساب‌رس به عنوان منتخب و معتمد مردم و ذینفعان، اعتباربخشی به گزارش‌های مالی و فعالیت مدیران شرکت مورد حساب‌رسی است.

حسابداری

جامعه حسابداران رسمی ایران را در قیاس با همتایان بین‌المللی خود چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دکتر قاسمی

مهمترین نکته در این قیاس اینست که جامعه حسابداران رسمی ایران بعد از انقلاب اسلامی و از سال ۱۳۸۱ فعالیت جدی خود را آغاز کرده است، اما به عنوان نمونه جامعه حسابداران رسمی انگلستان حدوداً بیش از ۱۱۰ سال قدمت و سابقه دارد.

طبق قانون مقرر است جامعه حسابداران رسمی ایران نیز همانند همتایان بین‌المللی خود به صورت غیردولتی و غیرانتفاعی، مستقل و خودانتظام باشد. لیکن در عمل دولت در انتخاب حسابداران رسمی نفوذ دارد. بدیهی است استقلال هرچه بیشتر جامعه حسابداران رسمی موجب ارتقای اثرگذاری و جایگاه علمی و حرفه‌ای این جامعه خواهد بود.

حسابداری

جامعه حسابداران رسمی ایران با چه فرصت‌ها و تهدیدهای مهمی روبه‌روست؟

از دغدغه‌های حرفه حسابداری و حساب‌رسی کشور

فرهنگ‌سازی اندک و

آشنا نبودن ذینفعان با

خدمات حساب‌رسان است

باید از سوی جامعه حسابداران رسمی ایران مورد توجه قرار گیرد عبارتند از:

الف- فرهنگ‌سازی اندک و آشنا نبودن ذینفعان با خدمات حسابرسان،

ب- بازوی دولت در تحقق سیاست‌های کاهش تصدی‌گری: آنچه که برای حرفه حسابداری و حسابرسی کشور مهم است اعتقاد سیاستمداران به اجرای موفق سیاست‌های خصوصی‌سازی به‌وسیله حسابداران و حسابرسان حرفه‌ای است،

پ- ارتباط کم با دیگر مراکز حرفه‌ای و دانشگاهی در جهان، و
ت- چالش حسابرس و بازرس با توجه به قانون تجارت و نگرانی‌های هر دو در ارتباط با حاکمیت شرکت.

حسابرس

تأثیر تشکیل مؤسسه‌های حسابرسی بزرگ و کوچک را بر جامعه حسابداران رسمی ایران چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دکتر قاسمی

منطقی است که تصور نماییم احتمال کشف رویه‌های حسابداری سؤال‌برانگیز و همچنین احتمال نظارت

ث- تصویب رهنمودها و دستورالعمل‌های فنی و حرفه‌ای در چارچوب استانداردهای اعلام‌شده از سوی مراجع ذیصلاح قانونی،

ج- تلاش برای اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون اجرای سیاست‌های مذکور با همکاری سازمان حسابرسی،

چ- تلاش بیشتر در حل مشکلات صنفی حسابداران رسمی،
ح- ارتباط با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دانشگاه‌ها و اجرای طرح‌های تحقیقاتی و پژوهشی در خصوص دانش و حرفه حسابداری و حسابرسی، و

خ- اقدام اعضای شورای عالی جامعه در تدوین برنامه استراتژیک درازمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت جامعه حسابداران رسمی ایران.

حسابرس

مهمترین دغدغه‌های حرفه حسابداری و حسابرسی کشور که باید از سوی جامعه حسابداران رسمی ایران مورد توجه قرار گیرد کدام است؟

دکتر قاسمی

مهمترین دغدغه‌های حرفه حسابداری و حسابرسی کشور که

حسابرسی مالیاتی

موجب افزایش منصفانه

درآمد دولت از محل سود واقعی

اشخاص حقیقی و حقوقی می‌شود

حرفه حسابرسی است؛ از جمله:

الف- قضاوت حرفه‌ای: قضاوت حرفه‌ای در حسابرسی به مفهوم به کارگیری دانش و تجربه مربوط در محیط استانداردهای حسابداری و حسابرسی و آیین‌رفتار حرفه‌ای است تا تصمیم‌های لازم برای گزینش راهکارهای مختلف اتخاذ شود. عدم صلاحیت حسابرس در انجام قضاوت‌های حرفه‌ای می‌تواند منجر به تصمیم‌های نادرستی شود که در بیشتر مواقع تأثیرهای منفی روی کیفیت حسابرسی صاحب‌کار و اشخاص ذینفع مرتبط با صورت‌های مالی می‌گذارد.

ب- اظهارنظر حرفه‌ای حسابرس: براساس آیین‌رفتار حرفه‌ای، حفظ اعتماد عمومی به حرفه حسابرسی زمانی میسر خواهد بود که حسابداران رسمی خدمات خود را در سطحی ارائه کنند که شایسته اعتماد جامعه باشند، از اینرو خدمات حسابداران رسمی از جمله اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی باید در بالاترین سطح ممکن و با رعایت ضوابطی ارائه شود که تداوم فعالیت این خدمات، با کیفیت مناسب را تضمین کند. عوامل مؤثر بر اظهارنظر حرفه‌ای حسابرس هم عبارتند از:

۱- سرمایه انسانی: به کار نگرفتن یا تغییر افراد حرفه‌ای در حسابرسی، عاملی است که می‌تواند بر تصمیم‌گیری و قضاوت حسابرس در فرایند حسابرسی تأثیرگذار باشد.

۲- تخصص حسابرس در صنعت: با افزایش تخصص حسابرسان و پیشرفت حرفه‌ای آنان، حسابرسان دارای توانایی بیشتری در کسب و گردآوری شواهد بوده و قضاوت حرفه‌ای مناسب‌تری خواهند داشت، بنابراین تقاضا برای حسابرسان متخصص بیش از پیش احساس می‌شود.

۳- وابستگی اقتصادی حسابرس: در زمینه مقررات حاکم بر میزان حق‌الزحمه حسابرسی و وابستگی حسابرس به یک کارفرمای واحد، بورس اوراق بهادار ایران تاکنون مقرراتی وضع نکرده است. هرچند این موضوع مورد تأکید آیین‌رفتار حرفه‌ای قرار گرفته است لیکن به‌منظور حفظ استقلال و بالا بردن کیفیت گزارشگری نیز مورد تأکید می‌باشد.

۴- چرخش حسابرس: تغییر ادواری حسابرسان در ایران برای نخستین بار در آیین‌رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران مورد اشاره قرار گرفته است. بدون شک چرخش

دقیق‌تر بر کنترل‌های داخلی مؤسسه‌های مورد حسابرسی از سوی حسابرسان با کیفیت بالا، در مقایسه با حسابرسان با کیفیت پایین، بسیار بیشتر است. مؤسسه‌های حسابرسی بزرگ با به‌کارگیری حسابرسان حرفه‌ای و با کیفیت بالا در این حوزه بسیار موفق‌تر از مؤسسه‌های حسابرسی کوچک عمل می‌کنند. به‌علاوه مؤسسه‌های حسابرسی بزرگ امکان تحقیق و بررسی و افزایش سطح دانش حسابرسان را نیز دارا هستند.

حسابرس

حسابداران رسمی چگونه می‌توانند به تسریع فرایند تشخیص مالیات و بهبود آن به مؤدیان مالیاتی و سازمان مالیاتی کمک کنند؟

دکتر قاسمی

نظام مالیاتی حاصل تعامل و هماهنگی با مؤدیان و دیگر نهادهاست. به‌عنوان یکی از راهکارهای اساسی برای جلب مشارکت مالیات‌دهندگان و ترغیب آنها، باید شرایطی فراهم شود تا تشکل‌های حرفه‌ای برون‌سازمانی بتوانند همپای سازمان امور مالیاتی ایفای نقش نمایند تا سازمان بتواند در یک فرایند زمانی مشخص نقش نظارتی بیشتری داشته باشد. برخی از تأثیرهای حسابرسی مالیاتی از سوی حسابرسان مستقل از این قرار است:

الف- حسابرسی مالیاتی موجب تسریع در رسیدگی و وصول مالیات می‌شود،

ب- حسابرسی مالیاتی موجب ارتقای سطح کیفی گزارش‌های مالی از منظر به‌کارگیری استانداردهای حسابداری و قانون و مقررات مالیاتی و بخشنامه‌های مربوط می‌شود، و

پ- حسابرسی مالیاتی موجب افزایش منصفانه درآمد دولت از محل سود واقعی اشخاص حقیقی و حقوقی می‌شود.

حسابرس

جامعه حسابداران رسمی ایران چگونه می‌تواند در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و خدمات حسابرسی نقش ایفا کند؟

دکتر قاسمی

عوامل تأثیرگذار بر ارتقای کیفیت قضاوت و اظهارنظر حسابرس برخاسته از ویژگی‌های حسابرس و محیط فعالیت

وابستگی حسابرس به یک کارفرمای واحد

مانند بورس اوراق بهادار ایران

نیازمند مقررات است

ت- وجود مسائلی در داخل و خارج مؤسسه که می‌تواند ادامه فعالیت مؤسسه را با شک و تردید مواجه سازد،

ث- تغییرهایی در اصول حسابداری که اثر نامناسب بر سود و سود هر سهم دارد،

ج- عدم تناسب ساختار سازمانی پیچیده با اندازه شرکت و مشکلات مالی کارکنان با مدیریت که ممکن است آثار نامطلوبی به دنبال داشته باشد، و

چ- ضعف کنترل‌های داخلی که ممکن است موجب تقلب، فساد و اختلاس در شرکت شود.

۲- حسابرسان طبق ماده ۱۵۱ قانون تجارت مسئولیت دارند هرگونه تخلف یا تقصیری در امور شرکت از ناحیه مدیران و مدیرعامل را به اولین مجمع عمومی اطلاع دهند و در صورتی که ضمن انجام مدیریت خود از وقوع جرمی مطلع شوند باید به مرجع قضایی صلاحیت‌دار اعلام نموده و نیز جریان را به اولین مجمع عمومی گزارش دهند.

حسابرس

برایمان فرصت مغتنمی فراهم آوردید تا مخاطبان مجله را با دیدگاههای شما آشنا سازیم. بار دیگر از همراهی جناب‌عالی برای سرگرفتن این گفتگو سپاسگزاریم و برایتان سال خوبی را آرزو می‌کنیم.

حسابرس می‌تواند در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی و خدمات حسابرسی نقش مهمی ایفا کند.

حسابرس

مسئولیت حسابرسان در رابطه با فسادهای مالی و رفتارهای مالی غیراخلاقی در شرکت‌ها را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دکتر قاسمی

مسئولیت حسابرسان در رابطه با فسادهای مالی و رفتارهای مالی غیراخلاقی در شرکت‌ها از دو منظر قابل بررسی است: ۱- حسابرسان در رابطه با کشف فسادهای مالی و رفتارهای مالی غیراخلاقی باید به علائم هشداردهنده که ضمن حسابرسی با آن برخورد می‌کنند توجه خاص داشته باشند به‌ویژه در مواردی مانند:

الف- تصمیم‌های اجرایی و مالی مدیریت مؤسسه که به اراده یک نفر انجام می‌شود،

ب- مدیریت نسبت به گزارش‌های مالی، بدون علت برخورد پرخاشگرانه داشته و از دادن پاسخ به پرسش‌های حسابرسی طفره می‌رود،

پ- مدیریت مؤسسه در محافل تجاری شهرت و اعتبار خوبی نداشته باشد،